

Radiocolumn: Europese waardenatlas...de moeite waard

donderdag 12 januari 2012

Beste Luisteraars,

Afgelopen vrijdag was ik forumlid op de Universiteit van Tilburg. Daar werden de resultaten besproken van de "Europese Waarden Studie". Zo'n 70.000 mensen in verschillende Europese landen is gevraagd naar hun opvattingen over politiek, godsdienst, welzijn, werk, familie en over de maatschappij. Ook de opvatting van burgers over Europa is erin opgenomen.

Het Tilburgse Onderzoek, waaraan 46 andere universiteiten en instellingen meedoen, is nu voor de vierde keer gehouden.

We horen het alom: Nederlanders worden steeds egoïstischer. De samenleving verhardt. We geven steeds minder om elkaar. Alles moet maar kunnen. Het zijn de cultuurpessimisten die ons waarschuwen voor een onpersoonlijk en in onszelf gekeerd Nederland.

Welnu, zo'n vaart loopt het niet. Op grond van het onderzoek is er geen reden de cultuurpessimisten gelijk te geven. Er zijn sinds 1981 stevige veranderingen, maar er is geen sprake van moreel verval. Nederlanders blijven solidair en maatschappelijk betrokken. Individualisering blijkt goed te kunnen samengaan met sociale betrokkenheid. Dit blijkt zelfs een sterke combinatie.

Nederlanders zijn zeer afkerig van bedrog en oneerlijkheid, aannemen van steekpenningen, joyriding, maar ook zwartrijden en liegen. Het gaat hier om zaken die anderen of de publieke zaak schaden. De onderzoekers noemen dit de publieke moraliteit. Aan de andere kant ziet men wel veel meer ruimte in wat men de privé-moraliteit noemt. Dan duiden we op de steeds ruimere acceptatie van abortus, euthanasie, homoseksualiteit en echtscheiding.

Ook op de vraag of men gelukkig is, scoren we goed. Met 56% zeer gelukkig en 41% tamelijk gelukkige Nederlanders zijn we, samen met IJsland, het meest gelukkigste land in Europa. We scoren op een schaal van één tot tien een acht.

Een interessante vraag is ook of we ons intussen meer Europeaan zijn gaan voelen. Niks daarvan, zo blijkt. Nog geen 10 % geeft als eerste aan zich Europeaan te voelen. De cijfers leren ons dat de mensen zich meer herkennen in de eigen gemeente, regio en het land. Zo iets van "Ik ben Oisterwijker, Brabander en Nederlander". Het regionale, met de lokale en landelijke oriëntatie vormt zonder meer de sterkste combinatie. Terwijl weinig mensen zich verbinden met Europa, doen zij dat dus wel met hun regio. Ik merk dat ook in mijn werk in Brussel. Collega-parlementariërs vertellen met trots over de regio waarin men woont. Niet gek dat het regionaal beleid, ook in een tijd van crisis wordt voortgezet.

Over deze studie stond een klein stukje in het Brabants Dagblad. Toch verdienen de uitkomsten meer aandacht. Ik ben blij dat er een drietal publicaties zijn gemaakt waarin U alle informatie terug vindt.

Allereerst een Engelstalige Atlas of European Values: een Europese Waardenatlas. Het is een prachtige uitgave met kaarten en beschrijvingen van de mening van mensen in 46 Europese landen.

Hieruit blijkt dat de opvatting van mensen sterk samenhangt met de economische ontwikkeling en welvaart. Als de welvaart stijgt, neemt ook de individualisering en autonomie van mensen toe. Duidelijk blijkt ook dat de kerkelijkheid in de voormalige Oostblokstaten is toegenomen, terwijl de kerken in West-Europa een steeds kleinere rol spelen. Ook kijken we anders aan tegen armoede. In Oost-Europa ziet men armoede meer als een persoonlijk feilen, in West-Europa zien burgers al snel een rol voor de overheid.

Ten tweede het boek "Respect Man!" Dit Nederlandstalige boek gaat in op de waarden en opvattingen van Nederlanders. De titel spreekt boekdelen. De redacteurs Loek Halman en Inge Sieben geven aan dat er in ons land wel degelijk een basis ligt voor solidariteit en verdraagzaamheid. Het boek komt in de winkel en is het lezen waard.

Ten derde een lesboek, opgesteld door de lerarenopleiding van de Fontys Hogescholen te Tilburg. Hierin worden de veranderingen in Europa toegelicht en van mogelijkheden voorzien voor behandeling in het onderwijs.

Maar er is meer. In Brussel is onlangs het nieuwe bezoekerscentrum van het Europees Parlement geopend. Hierin maken bezoekers kennis met de Europese Unie in al z'n diversiteit. De uitkomsten van het Tilburgse onderzoek zijn gebruikt en worden via de presentatie op de IPod weergegeven. Zo zie je maar weer hoe hoog Tilburgs Onderzoek scoort. Ik gaf het al aan: Brabant heeft een goede naam in Europa. Bovendien heb ik de Europese Commissie gevraagd ook op andere wijze actief gebruik te maken van de uitkomsten.

U merkt het: ik heb veel waardering voor het werk in Tilburg. In een tijd van crisis is het belangrijk aan te sluiten bij breed gedragen waarden, ook in Europa is dit van groot belang. Wilt U daar mee van weten, kijk dan even op de website www.lambertvannistelrooij.nl